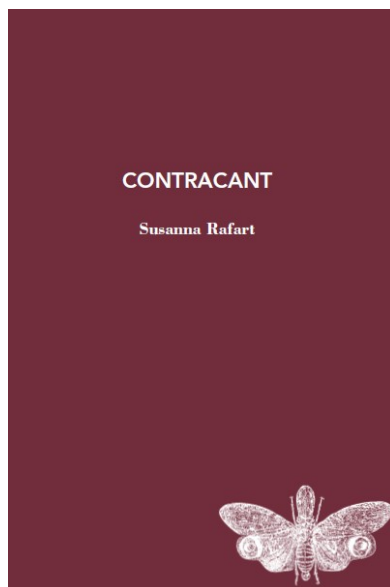

De Le Corbusier a Orfeu

Autoria: Susanna Rafart

Títol: *Contracant*

Editorial: LaBreu, Cornellà de Llobregat, 2024

142 pàgines

Contracant presenta dos llargs poemes dramàtics que tanquen una trilogia distribuïda en dos volums. Si en el llibre anterior, *Beatriu o la frontera*, l'autora ens apropava al cel, a *Contracant* transitem pel purgatori i davallem a l'inframón.

El primer dels poemes dramàtics, «La dona i l'arquitecte», és el monòleg d'una mare, a mig camí entre la Penèlope d'Homer i la Molly de Joyce, que espera en va el retorn del seu fill arquitecte, gran admirador de Le Corbusier. Es tracta d'un soliloqui confegit a partir d'una amalgama de records, cartes, somnis i anotacions en llibretes. La protagonista és el receptacle d'un gran buit, un model estancat que viu en l'ajornament constant, atrapada en una agonia que ella mateixa projecta, submergida en una soledat incommensurable. Per sobreviure, s'agafa a un collar de coses menudes, de detalls insignificants (la cabeça d'alls que s'espel·lofa i deixa l'olor als dits, l'ocell amb un repunt vermell al bec que ha caigut del niu i s'esforça per volar, la fulla del ribot que brilla dins la caixa d'eines oberta rere el cobert, etc.). De fet, tot bascula entre l'abstracció i petits elements tangibles. Suspensa en el temps, mentre sargeix només per esquinçar-ho tot

novament, la mare veu passar el drama de la guerra civil, els helicòpters de manifestacions, el confinament a causa de la covid i la invasió de les pantalles.

Aquest primer poema dramàtic és angulós, amb predomini de línies rectes. Hi percebem la força del formigó, resistent i manejable —fins i tot quan la mare somia amb un convent, aquest és de formigó. L'estructura del llibre s'apuntala en cinc seccions que són els cinc punts de la nova arquitectura racionalista (els pilotis, la planta lliure, la façana lliure, les finestres longitudinals i la coberta-jardí) proposats per Le Corbusier.

El segon poema dramatitzat, "Orfeu a Lesbo", és una obra més coral escrita en forma de tragèdia grega que ens trasllada al camp de refugiats d'aquesta illa del mar Egeu. Passem del espais diàfans i lluminosos, típics de l'arquitectura de Le Corbusier, al descens als inferns, a la foscúria més absoluta. Deixem enrere un imaginari arquitectònic i geomètric per endinsar-nos a un context orgànic, d'arrels i branques recargolades. També es revincla el llenguatge. El fil narratiu es desdibuixa i esdevé més atmosfèric. Per guiar-nos per l'obscuritat de les nits al ras i dels fills morts, callats, la poeta ens deixa un seguit de grups sonors que es reiteren i creen un camí (cor, Orfeu, corifeu, veu).

Com la mare del primer poema, Orfeu, personatge cèlebre per la capacitat de captivar amb la seva lira, està exposat a esdeveniments funestos recents i és testimoni de la misèria i la prostitució al Raval de Barcelona o de l'explosió de sitges al port de Beirut. Pels inferns també desfilen tota una galeria de personatges femenins violentats, explotats, menystinguts que l'interpel·len. Les suplicants reclamen al cantor que expressi la seva ira, però Orfeu en fuig perquè no pot atendre tant de sofriment. Els intents de fer sentir la seva veu són sempre fallits.

La poesia de Susanna Rafart és subtil i delicada, amb uns versos densos i amarats d'un amplíssim bagatge cultural, en diàleg amb tot el que s'ha construït fins ara. Per a Rafart, el món contemporani tan sols es pot entendre i només s'hi pot intervenir si ens immergim de nou a l'antiga Grècia. Aquest trajecte li permet projectar una mirada lúcida i implacable sobre la duresa de tot allò que ens envolta a través d'una poesia subversiva i transformadora. El propi títol, *Contracant*, parteix d'una rebel·lia inicial, d'un sacseig

CAR ACT ERS

davant l'autocomplaença humana. Aquest llibre és una resposta a través del cant a la provocació de l'existència.

Caterina Riba